

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de Procuratura Generală a Republicii Moldova,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Culicov împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei din 11 martie 2025 a Curții de Apel Centru,

*(Dosarul nr. 2ra-810/25
NR. PIGD 2-22098117-01-2ra-20112025)*

Recursul declarat după 01 septembrie 2023. Stabilirea eronată a cuantumului prejudiciului moral încasat în temeiul Legii nr. 1545/1998.
--

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. C. Valah,
Curtea de Apel Centru, jud. A. Malii, R. Pascari, R. Pulbere,

23 septembrie 2026

Textul corespunde originalului

**Examinând în lipsa participanților la proces recursul depus de
Procuratura Generală a Republicii Moldova,**

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Elena Croitor,

Ana Cucerescu, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 07 iulie 2022, Anatolie Culicov, reprezentat de avocatul Ilie Gîlca, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, solicitând încasarea prejudiciului moral în cuantum de 300.000 de lei cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și a cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că, la 15 februarie 2019 Procuratura mun. Chișinău, oficiul Principal, în baza plângerii lui xxxxx, a pornit urmărirea penală în temeiul unei bănueli rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute la art.xxxxx din Codul penal, pe faptul acțiunilor pretins ilegal comise, manifestate prin dobândirea ilicită a bunurilor ce îi aparțin cu drept de proprietate lui xxxxx.

3. Prin ordonanța Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Principal, din 14 martie 2019, Anatolie Culicov a fost recunoscut bănuț în comiterea infracțiunii prevăzută la xxxxx din Codul penal. Astfel, i s-a imputat că: „în temeiul hotărârii Judecătoriei Grigoriopol din 24 iunie 2015 s-a încasat de la xxxxx în beneficiul lui Culicov Anatolie datoria în sumă de 160 000 euro, dobânda de întârziere 43 140, 83 euro, cheltuielile de judecată privind taxa de stat 25 000 lei și asistența juridică 5 000 lei. Ulterior, în cadrul procedurii de executare Culicov Anatolie s-a adresat la Judecătoria Criuleni cu cerere de chemare în judecată privind încasarea de la xxxxx a sumei de 39 445 euro, cu titlu de dobândă de întârziere la executarea hotărârii Judecătoriei Grigoriopol din 24 iunie 2015 și 25 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată. Totodată, în vederea asigurării executării titlului executoriu, executorul judecătoresc Zaporojan Vlad a aplicat sechestrul asupra bunurilor imobile proprietate a lui xxxxx, și anume: bunul imobil din str. xxxxx, ap.xxxxx, mun. Chișinău, bunul imobil din str. xxxxx, mun. Chișinău și bunul imobil din str. xxxxx, mun. Chișinău. Drept urmare, la 20 ianuarie 2017, aflându-se în biroul executorului judecătoresc Zaporojan Vlad din or. Ialoveni, str. xxxxx, bir. xxxxx, xxxxx și Culicov Anatolie de comun acord au convenit și au întocmit actul, conform căruia ultimul a primit de la xxxxx datoriile în sumă de 173 691,99 euro și 42 808 euro, ce rezultă din cauza civilă examinată la Judecătoria Grigoriopol, dar și 39 445 euro, ce rezultă din cauza civilă examinată de Judecătoria Criuleni. Totodată, xxxxx a achitat și toate cheltuielile aferente în sumă de 30 022 lei, iar Culicov Anatolie a confirmat prin recipisă că toate datoriile i-au fost achitate integral. De asemenea, potrivit înțelegerii

între xxxxx și Culicov Anatolie, ultimul s-ar fi obligat ca în termeni restrânși, după încasarea datoriei de la xxxxx să-i returneze acestuia cu titlu gratuit bunurile imobile din str. xxxxx, ap. xxxxx și str. xxxxx din mun. Chișinău, care au fost înregistrate pe numele său. Cu toate acestea, deși Culicov Anatolie și-a recuperat integral datoriile de la xxxxx, până în prezent ultimul nu a intrat în posesia bunurilor imobile la care a făcut referință, fără de a-i fi comunicată cauza, fiindu-i cauzate astfel daune în proporții deosebit de mari.”

4. Reclamantul a precizat că prin încheierea și mandatul judecătoresc din 14 martie 2019, emise de Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, s-a admis demersul procurorului și s-a autorizat amânarea aducerii la cunoștință bănuțului Anatolie Culicov a ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuț din 14 martie 2019 și a drepturilor sale, pe un termen de 30 zile. Autorizarea amânării aducerii la cunoștință a ordonanței enunțate s-a realizat succesiv prin încheierile și mandatele din 09 aprilie 2019, din 07 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, cu calcularea termenului din 13 aprilie 2019 până la 12 mai 2019 și respectiv din 12 mai 2019 până la 11 iunie 2019. Astfel, la 20 mai 2019 i-a fost adusă la cunoștință ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuț, ulterior fiind audiat în calitate de bănuț, nu și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii imputate.

5. De asemenea, la 15 martie 2019, Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, a emis o încheiere prin care drept urmare a admiterii demersului procurorului, a autorizat efectuarea măsurilor speciale de investigații, interceptarea convorbirilor telefonice pe numărul ce-i aparține pe un termen de 30 zile, măsură prelungită ulterior cu 30 de zile prin încheierile din 09 aprilie 2019 și 08 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana.

6. Reclamantul a declarat că prin ordonanța din 08 mai 2019 a Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Principal, i s-a respins cererea lui Anatolie Culicov privind scoaterea de sub urmărire penală în legătură cu lipsa faptului infracțiunii. Prin ordonanța din 27 mai 2019 a Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Principal, a fost scos de sub urmărire penală cu clasarea procesului penal în temeiul art. 275 pct.1) din Codul de procedură penală. Iar la 11 iulie 2019, Procuratura mun. Chișinău a dispus anularea ordonanței din 27 mai 2019 a Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Principal, privind scoaterea de sub urmărire penală a lui Anatolie Culicov și clasarea procesului penal, cu reluarea urmăririi penale în cauza penală, motivat prin faptul că „hotărârea procurorului din 27 mai 2019 a fost emisă ca urmare a aprecierii arbitrare și neîntemeiate a circumstanțelor cauzei” și „nu au fost apreciate declarațiile părții vătămate xxxxx, nu a fost audiată soția ultimului, nu a fost audiat executorul judecătoresc Vlad Zaporojan și pe caz nu au fost efectuate confruntări.”

7. Prin ordonanța din 26 iulie 2019 a Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Principal, contrar art. 281 din Codul de procedură penală, în lipsa unor probe

concludente și suficiente, fără a fi efectuată vreo acțiune de urmărire penală în acord cu ordonanța de reluare a urmăririi penale, în general fără a fi efectuate acțiuni de urmărire penală suplimentare, într-un mod ilegal și abuziv, Anatolie Culicov a fost pus sub învinuire, fiindu-i incriminată comiterea infracțiunii prevăzute la art. xxxxx din Codul penal.

8. Reclamantul cu referire la conținutul ordonanței de punere sub învinuire, și anume la descrierea faptei prejudiciabile incriminate, a evidențiat că este identic cu cel din ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuít din 14 martie 2019, suplimentar fiind inclus doar patronimicul învinuitului „Anatolie”, patronimicul părții vătămate „Ion” și cuantumul prejudiciului cauzat „daună materială în proporții deosebit de mari în sumă de 210.000 euro echivalent la 4.510.800 lei”. O astfel de atitudine batjocoritoare din partea procuraturii este de neconceput, fiind luat în derâdere prin aceste acțiuni tendențioase întreprinse în vederea exercitării presiunii asupra sa.

9. Prin încheierea din 03 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, s-a respins ca neîntemeiată plângerea avocatului Ilie Gîlca, în interesele lui Anatolie Culicov, împotriva ordonanței din 11 iulie 2019 a Procuraturii mun. Chișinău, prin care a fost anulată ordonanța din 27 mai 2019 a Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Principal, privind scoaterea de sub urmărire penală a lui Anatolie Culicov și clasarea procesului penal cu reluarea urmăririi penale în cauza penală. Iar prin decizia din 27 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a casat din încheierea din 03 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana și s-a anulat ordonanța din 11 iulie 2019 a Procuraturii mun. Chișinău. Or, instanța de recurs a concluzionat că reluarea urmăririi penale nu este conformă principiilor și rigorilor de drept stabilite la art. 6 pct. 44), art. 287 alin. (1), (4) din Codul de procedură penală și constatărilor din hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010 a Curții Constituționale, asupra excepției de neconstituționalitate a art. 63 alin. (6) Cod de procedură penală și hotărârea nr.12 din 14 mai 2015 a Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate referitor la art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală. La fel, s-a făcut trimitere la hotărârea Curții Europene din 8 iulie 2019, în cauza Mihalache v. România (54012/10), în care Curtea a statuat: „conceptul de viciu fundamental pare să sugereze că numai o încălcare gravă a unei norme de procedură care subminează în mod sever integritatea procedurilor precedente poate servi ca bază pentru redeschiderea acestora în detrimentul persoanei acuzate, în cazul în care aceasta a fost achitată sau sancționată în legătură cu o infracțiune mai puțin gravă decât cea prevăzută de legea aplicabilă. Simpla reevaluare a probelor de către procuror sau de tribunalul de nivel superior nu poate îndeplini acest criteriu.” Instanța a concluzionat că procurorul ierarhic superior în ordonanța din 11 iulie 2019 nu a identificat vicii fundamentale, iar faptul că nu a fost audiată soția părții vătămate, executorul judecătoresc și nu s-au efectuat confruntări, nu constituie viciu fundamental potrivit jurisprudenței CtEDO,

Curții Constituționale și art. 6 pct.44) din Codul de procedură penală. În opinia reclamantului, soluția și argumentele instanței de recurs denotă încă o dată acțiunile abuzive și ilegale ale Procuraturii, care în lipsa unui temei legal, a anulat ordonanța de scoatere de sub urmărire penală a lui Anatolie Culicov și clasarea procesului penal din 27 mai 2019, care, de fapt, reprezintă o hotărâre definitivă, având puterea lucrului judecat, fiind executorie din prisma art. 467 din Codul de procedură penală.

10. Procuratura mun. Chișinău, oficiul Principal, prin ordonanța din 12 februarie 2020, l-a scos pe Anatolie Culicov de sub urmărire penală în temeiul art. 275 pct. 3) și 7), din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii și în privința unei persoane există o hotărâre judecătorească definitivă, prin aceeași ordonanță fiind dispusă și clasarea procesului penal. Procurorul și-a întemeiat soluția pe argumentele expuse în ordonanța de scoatere de sub urmărire penală din 27 mai 2019, invocând suplimentar în motivare decizia din 27 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, care este una definitivă și irevocabilă.

11. Reclamantul a susținut că, în calitate de bănuît a fost recunoscut începând cu 14 martie 2019, iar la 12 februarie 2020 a fost scos de sub urmărire penală. Aproximativ 11 luni a trecut printr-un calvar cauzat de acțiunile ilegale ale Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Principal și instanțele judecătorești, ce i-au provocat suferințe de ordin moral. Pe parcursul urmăririi penale au fost întreprinse acțiuni cu încălcarea normelor procedurale și materiale, care, în consecință, au exclus vinovăția sa. Acțiunile ilegale au fost efectuate cu încălcarea principiilor și drepturilor generale, precum și încălcarea directă a normelor procedurale: dreptul la un proces echitabil prevăzut de art.6 CEDO; independența judecătorilor și supunerea lor numai legii; administrarea și aprecierea probelor în cauza penală; măsuri procesuale penale ilegale și abuzive; măsuri speciale de investigații, și anume interceptarea convorbirilor telefonice. Acțiunile ilicite ale organelor de drept au fost întreprinse chiar la început. Pornirea urmăririi penale a fost una ilegală. Cauza penală a fost intentată tendențios, fiind bazată în exclusivitate pe declarațiile mincinoase și eronate a pretinsei părți vătămate, care conform hotărârilor judecătorești civile irevocabile ce au obținut puterea lucrului judecat, s-a constatat că este de rea-credință, nu și-a executat corespunzător obligațiile asumate de restituire a împrumutului prin ce a cauzat prejudiciu material. În plângerea lui xxxxx nu au fost sesizate fapte ce ar indica existența unei bănuieli rezonabile privind comiterea unei infracțiuni, condiție obligatorie potrivit art. 274 din Codul de procedură penală. Raporturile fiind evident de natură juridico-civilă, însă Procuratura mun. Chișinău, oficiul Principal, a dispus începerea urmăririi penale. Învinuirea adusă s-a bazat exclusiv pe declarațiile lui xxxxx și ale unui martor, care au fost apreciate critic de procurori la emiterea ordonanțelor de

scoatere de sub urmărire penală din 27 mai 2019 și 12 februarie 2020. Organul de urmărire penală a ignorat totalmente declarațiile sale în calitate de bănuit și învinuit, fiind ilegal menținut în continuare în acest statut.

12. Procuratura mun. Chișinău, oficiul Principal, a încălcat normele procesuale, încercând să-i incrimineze o infracțiune deosebit de gravă, de comiterea căreia nu este vinovat. În rezultatul începerii urmăririi penale au urmat un șir de acțiuni ilegale din partea organelor de drept, care au dus la încălcarea drepturilor sale. În opinia reclamantului, în condiția în care a fost scos de sub urmărire penală, fiind clasat procesul penal, sunt absolut ilegale: 1) ordonanța de începere a urmăririi penale din 15 februarie 2019, în temeiul art. xxxxx din Codul penal; 2) ordonanța din 14 martie 2019 de recunoaștere în calitate de bănuit în comiterea infracțiunii de la art. xxxxx Cod penal; 3) încheierea și mandatul judecătoresc din 14 martie 2019, emis de Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, prin care s-a admis demersul procurorului și s-a autorizat amânarea aducerii la cunoștința bănuitului ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuit din 14 martie 2019 și a drepturilor sale pe un termen de 30 zile; 4) încheierea și mandatul din 9 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, de admitere a demersului procurorului și autorizarea prelungirii perioadei de amânare a aducerii la cunoștința bănuitului ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuit din 14 martie 2019 și a drepturilor sale, pe un termen de 30 zile din momentul expirării autorizației anterioare din 13 aprilie 2019 până la 12 mai 2019; 5) încheierea și mandatul din 07 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, de admitere a demersului procurorului și autorizarea prelungirii perioadei de amânare a aducerii la cunoștința bănuitului ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuit din 14 martie 2019 și a drepturilor sale, pe un termen de 30 zile, cu calcularea termenului din 12 mai 2019 până la 11 iunie 2019; 6) încheierea și mandatul din 15 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, de admitere a demersului procurorului și autorizarea efectuării măsurilor speciale de investigații, și anume: interceptarea convorbirilor telefonice pe numărul ce îi aparține pe un termen de 30 zile; 7) încheierea din 09 aprilie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, de admitere a demersului procurorului și autorizarea prelungirii măsurii speciale de investigații, interceptarea convorbirilor telefonice pe numărul ce îi aparține pentru 30 zile; 8) încheierea din 08 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, de admitere a demersului procurorului și autorizarea prelungirii măsurii speciale de investigații, interceptarea convorbirilor telefonice pentru 30 zile; 9) ordonanța din 08 mai 2019 de respingere a cererii privind scoaterea de sub urmărire penală; 10) ordonanța din 26 iulie 2019 de punere sub învinuire, fiindu-i incriminată comiterea infracțiunii prevăzută la art. xxxxx din Codul penal.

13. Reclamantul a precizat că urmărirea penală a durat un an, perioadă în care au fost întreprinse doar măsuri de constrângere, presiune și intimidare, fiind ilegal recunoscut în calitate de bănuț, pus sub învinuire și efectuate în privința sa măsuri speciale de investigație, fiind admisă o ingerință în viața sa privată. Prin măsurile speciale de investigație efectuate, și anume interceptarea convorbirilor telefonice pentru o perioadă de 3 luni, dispunerea, autorizarea și efectuarea acestora, s-a admis o ingerință gravă în dreptul său la respectarea vieții private și de familie prin prisma art. 8 din CEDO. La momentul autorizării ilegale a interceptărilor convorbirilor telefonice, nu erau întrunite condițiile obligatorii, imperativ prevăzute în art. 132⁸ alin. (2) din Codul de procedură penală. Însă judecătorul de instrucție ilegal și nemotivat a autorizat această măsură ce nu era necesară în cadrul cauzei penale. Din plângerea pretinsei părți vătămate rezultă că așa numitele acțiuni de escrocherie ar fi avut loc în anii 2012 și 2017, fiind consumate tot atunci, iar urmărirea penală a fost pornită în februarie 2019. Circumstanțele relatate de partea vătămată puteau fi deduse de organul de urmărire penală din acte oficiale, hotărâri judecătorești, procedura de executare. Procurorul nu a motivat necesitatea interceptării convorbirilor telefonice și nici instanța de judecată nu a motivat, care, în final, a fost măsură inutilă și irelevantă. Consecința acesteia a fost amestecul neproportional și ilegal al autorităților statului în viața sa. În context a menționat cauza CtEDO, Iordachi și alții c. Moldovei, conform căreia înregistrarea convorbirilor telefonice este o ingerință foarte serioasă în drepturile individului, fiind admisă autorizarea doar pentru motive solide de bănuială rezonabilă că persona este implicată într-o activitate criminală.

14. De asemenea, a menționat că este om de afaceri, gestionează și este fondatorul mai multor societăți economice (cu diferite genuri de activitate), ceea ce presupune comunicarea cu diferiți agenți economici, oameni de afaceri prin intermediul telefoniei mobile. Prin interceptarea ilegală timp de 3 luni a convorbirilor telefonice, organul de urmărire penală a intrat în posesia unor informații ce constituie secret comercial, inclusiv ce țin de viața privată și de familie. Pe numărul interceptat comunica cu membrii familiei și cu alte persoane apropiate. Deși organul de urmărire penală are obligația de a nu divulga rezultatele măsurilor speciale de investigație, practica atestă că deseori sunt scurgeri de informații în spațiul public. Rezultatele acestor măsuri sunt folosite adesea pentru a șantaja sau intimida persoanele interceptate în scopul satisfacerii anumitor interese de ordin material, personal etc. Respectiv, a devenit vulnerabil în fața organelor de resort care au efectuat interceptarea convorbirilor sale și nu are certitudinea că rezultatele acestora nu vor fi folosite pentru intimidarea sau șantajarea sa în vreun mod, motiv pentru care are un sentiment profund de nesiguranță și incertitudine. În rezultatul acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală, i-a fost defăimată imaginea și reputația, întrucât este om de afaceri cu

reputație ireproșabilă în domeniul său de activitate. Prin acțiunile organului de urmărire penală a fost denigrată integritatea acestuia, fiind pus într-o situație înjositoare și batjocoritoare în societate, fiind prezentat ca o persoană de neîncredere, ca un escroc, deși beneficia de prezumția nevinovăției. Onoarea și demnitatea sa au fost prejudiciate ilicit și abuziv de organul de urmărire penală, procuratură și instanța de judecată. Respectiv a suferit o xxxxx, dispărându-i orice încredere, atât în sine, cât și în organele de resort. Ca urmare a atribuirii calității de învinuit au fost afectate afacerile, partenerii săi au început să îl perceapă ca pe o persoană de neîncredere și au încetat relațiile economice. Astfel, s-a aflat în situația blocării unor raporturi economice vitale pentru activitatea societăților sale economice, activitatea acestora fiind stagnată, ceea ce a generat pierderi financiare considerabile. Acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și instanțelor judecătorești au avut un rol negativ în viața sa, fiindu-i create obstacole morale și fizice, pierdere de timp, energie, stres, suferință psihică și pierderi materiale. Prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, procuraturii și instanței judecătorești i-a fost cauzat un prejudiciu moral estimat la suma de 300.000 de lei, fiind o compensare suficientă, echitabilă și nu este excesivă rezultând din jurisprudența Curții Europene. Or, a fost învinuit de comiterea unei infracțiuni deosebit de grave, urmărirea penală a fost reluată ilegal, a fost supus măsurilor speciale de investigație (interceptarea convorbirilor telefonice), cauza a fost tergiversată aproape un an.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

15. Prin încheierea consemnată în procesul-verbal al ședinței de judecată 10 noiembrie 2022, Procuratura Generală a Republicii Moldova a fost atrasă în calitate de intervenient accesoriu.

16. Prin hotărârea din 28 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Culicov. S-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Anatolie Culicov prejudiciul moral în mărime de 100.000 de lei. În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

17. La 30 martie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.84), Procuratura Generală a Republicii Moldova a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 28 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acesteia, modificarea hotărârii primei instanțe, cu diminuarea cuantumului prejudiciului moral și încadrarea acestuia în limitele rezonabile.

18. La 26 martie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.114), Anatolie Culicov, reprezentat de avocatul Ilie Gîlca, a depus cerere de apel incident, solicitând admiterea acesteia, modificarea hotărârii primei instanțe

prin majorarea cuantumului prejudiciului moral de la 100.000 de lei la 300.000 de lei.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

19. Prin decizia din 11 martie 2025 a Curții de Apel Centru s-a respins cererea de apel depusă de Procuratura Generală a Republicii Moldova și apelul incident declarat de avocatul Ilie Gîlca, în interesele lui Anatolie Culicov, și s-a menținut hotărârea din 28 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

20. La 11 noiembrie 2025, Procuratura Generală a Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 11 martie 2025 a Curții de Apel Centru, solicitând admiterea acestuia, modificarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, în partea ce ține de cuantumul prejudiciului moral, prin micșorarea acestuia în limitele rezonabile.

21. În susținerea recursului, recurentul a considerat ca fiind neîntemeiate și pasibile de modificat concluziile instanțelor de fond și apel, în special în ceea ce privește determinarea întinderii și calcularea prejudiciului moral.

22. Totodată, a menționat că legea materială aplicabilă acestui litigiu, Legea nr. 1545/1998 prevede dreptul subiectiv al reclamantului de a-i fi reparat prejudiciul în mărimea și cuantumul prevăzut de lege (art. 6 alin. 1 lit. a), coroborate cu cele ale art. 3 din aceeași lege. În sensul prevederilor enunțate rezultă expres că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale, și anume existența faptei ilicite. Nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului.

23. Recurentul a accentuat că organul de urmărire penală a avut o obligație pozitivă de a întreprinde toate acțiunile de urmărire posibile și raționale prevăzute de legea procesual-penală, în vederea cercetării sub toate aspectele, multilateral și obiectiv circumstanțele cazului. Inițierea unui proces penal, atribuirea calității procesuale de bănuț, învinuit, inculpat unei persoane sunt rezultatul unor acțiuni procesual-penale, care prin sine însăși nu încalcă drepturile fundamentale ale persoanei.

24. De asemenea, a notat că în majoritatea cazurilor instanțele de judecată la examinarea litigiilor ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, atribuie în beneficiul reclamantilor cu titlu de prejudiciu moral sume exorbitante, în mod vădit disproportionale cu realitatea economică și socială care există în țară. În opinia recurentului, instanțele de judecată prin concluziile sale au examinat unilateral probele prezentate de către intimat, fără a lua în considerare probele intervenientului

accesoriu, a pârâtului astfel, încălcând principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale și principiul nemijlocirii, astfel încât instanța de judecată urma să cerceteze direct și nemijlocit probele existente și să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată. Astfel, a considerat neîntemeiate argumentele primei instanțe și instanței de apel, în special în ceea ce privește determinarea întinderii și calcularea prejudiciului moral în sumă de 100.000 de lei, care este o sumă care excedă cuantumul rezonabil de acordare a prejudiciului moral pe asemenea cauze.

25. Reclamantul/intimatul la etapa urmăririi penale nu a fost reținut și nu s-a aflat în arest preventiv, având posibilitatea de a-și realiza drepturile liber și fără alte restricții procesuale în acest sens. Intimatul nu a prezentat probe care să ateste cauzarea frustrărilor, stresului și a neliniștii, ponerii onoarei, demnității și reputației sale, astfel încât să constituie temei de despăgubire din partea statului. Instanțele de judecată la determinarea mărimii compensației pentru prejudicial moral, trebuia neapărat să ia în considerare atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt, în conformitate cu art. 118 din Codul de procedură civilă.

26. La 20 noiembrie 2025, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia recursului declarat, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire, extrasul din poșta electronică, anexate la materialele dosarului (f.d.159-160).

27. Intimații nu au făcut uz de dreptul procesual și nu au depus referințe la cererea de recurs.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

28. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

29. Art. 431 din Codul de procedură civilă:

„(1) Examinarea recursului împotriva deciziilor instanțelor de apel ține de competența Curții Supreme de Justiție.

(2) Asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

(3) Recursul considerat admisibil se examinează într-un complet din 3, 5 sau 9 judecători ai Curții Supreme de Justiție.

(4) Judecătorii care au examinat admisibilitatea recursului pot participa și la examinarea recursului în cauză.”

30. Art. 440 din Codul de procedură civilă:

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

31. Art. 432 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul este admis dacă:

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

32. Art. 445 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: e) să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.”

33. Art. 3 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 (Legea nr. 1545/1998):

„(1) În conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma:

a) reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală;

[...]

c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;

[...]

e) efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației.”

34. Art. 6 din Legea nr.1545/1998:

„Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare.”

35. Art. 10 din Legea nr.1545/1998:

„Dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6.”

36. Art. 11 din Legea nr.1545/1998:

„(1) Mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare:

a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă;

b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată;

c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei;

- d) durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată;
- e) natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei;
- f) suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice;
- g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate;
- h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.

(2) Instanța de judecată va determina mărimea compensației și în baza criteriilor specificate la art.219 alin.(4) din Codul de procedură penală.

(3) În toate cazurile, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.”

37.Art. 275 din Codul de procedură penală:

„Urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care:

3) fapta nu întrunește elementele infracțiunii;

7) în privința unei persoane există o hotărâre judecătorească definitivă în legătură cu aceeași acuzație sau prin care s-a constatat imposibilitatea urmăririi penale pe aceleași temeiuri.”

38.Art. 284 din Codul de procedură penală:

„(1) Scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de reabilitare și finalizare în privința persoanei a oricăror acțiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată.

(2) Scoaterea persoanei de sub urmărirea penală are loc când aceasta este bănuit sau învinuit și se constată că:

2) există vreuna din circumstanțele prevăzute la art.275 pct.1)–3).”

39.Art. 2007 din Codul civil:

„(1) Prejudiciul cauzat persoanei prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanei responsabile, în următoarele cazuri:

a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea.”

40.Art. 2036 din Codul civil:

„(1) În cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

(2) Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

(3) Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.

(4) Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacție echitabilă persoanei

vătămate doar cînd aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat și persoana vătămată astfel va putea obține o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit.

(5) Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor personale nepatrimoniale poate fi cesionat numai în cazul în care a fost stabilit printr-o tranzacție sau printr-o hotărîre judecătorească definitivă.”

41. Art. 2037 din Codul civil:

„(1) Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

(2) Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

(3) La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.”eu

ASPECTE DE PROCEDURĂ

42. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat la 11 martie 2025. Copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată participanților la proces la 16 septembrie 2025, prin intermediul poștei electronice (f.d.148). Astfel, recursul este declarat în termen.

MOTIVAREA INSTANȚEI

43. Verificînd legalitatea actelor judecătorești contestate în limitele controlului judiciar, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecătii, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție considerînd recursul admisibil, urmează a-l admite, cu modificarea deciziei instanței de apel și a hotărîrii primei instanțe în partea încasării prejudiciului moral prin diminuarea cuantumului acestuia, din motivele ce succed.

44. Recapitulînd esența litigiului, instanța de recurs notează că reclamantul, prin ordonanța Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Principal, din 14 martie 2019, Anatolie Culicov a fost recunoscut bănuț în comiterea infracțiunii prevăzută la art. xxxxx din Codul penal (f.d.14-15). Succesiv, a fost dispusă amânarea aducerii la cunoștință acesteia pe termen de 30 zile, dispusă prin încheiere și mandat judecătorec din aceeași dată; autorizarea prelungirii perioadei de amânare a aducerii la cunoștință a ordonanței enunțate pe termen de 30 de zile prin încheierile și mandatele judecătorești din 09 aprilie 2029 și 07 mai 2019 (f.d.16-21). Iar la 20 mai 2019, lui

Anatolie Culicov i-a fost adusă la cunoștință ordonanța din 14 martie 2019. La fel, prin încheierile din 15 martie 2019, 09 aprilie 2019 și 08 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, s-au autorizat și respectiv s-au prelungit măsurile speciale de investigații-interceptarea convorbirilor telefonice pe termen de 30 de zile pe numărul de telefon ce îi aparține lui Anatolie Culicov. Prin ordonanța din 27 mai 2019, Anatolie Culicov a fost scos de sub urmărire penală cu clasarea procesului penal (f.d.25-31). Ulterior a fost dispusă anularea acesteia, fiind pus sub învinuire prin ordonanța din 26 iulie 2019 (f.d.35-36). În rezultatul contestării pe cale judiciară, prin încheierea din 03 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, s-a respins plângerea avocatului Ilie Gîlca, în interesele lui Anatolie Culicov, împotriva ordonanței din 11 iulie 2019 a Procuraturii mun. Chișinău, prin care a fost anulată ordonanța din 27 mai 2019 a Procuraturii mun. Chișinău, oficiul Principal, privind scoaterea de sub urmărire penală a lui Anatolie Culicov și clasarea procesului penal cu reluarea urmăririi penale în cauza penală. Prin decizia din 27 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a casat din încheierea din 03 octombrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana și s-a anulat ordonanța din 11 iulie 2019 a Procuraturii mun. Chișinău (f.d.37-50). Prin ordonanța din 12 februarie 2020, în temeiul art. 275 pct.3),7) din Codul de procedură penală, Anatolie Culicov a fost scos de sub urmărire penală, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii și în privința persoanei există o hotărâre judecătorească definitivă, fiind dispusă clasarea procesului penal (f.d.52-57).

45. Prin cererea de chemare în judecată formulată, Anatolie Culicov, în temeiul art. 3 alin. (1) lit. a), e), art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545/1998, a solicitat încasarea prejudiciului moral în cuantum de 300.000 de lei, cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și a cheltuielilor de judecată (f.d.3-12).

46. Prima instanță judecând cauza în fond, prin hotărârea din 28 martie 2023, a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Culicov. A încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Anatolie Culicov prejudiciul moral în mărime de 100.000 de lei. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d.81, 87-99).

47. Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, instanța de apel prin decizia din 11 martie 2025 a respins cererea de apel depusă de Procuratura Generală a Republicii Moldova și apelul incident declarat de avocatul Ilie Gîlca, în interesele lui Anatolie Culicov, și a menținut hotărârea din 28 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d.133-147).

48. În contextul pretențiilor deduse judecării, instanța de apel redând prevederile art. 3, art. 6, art. 10, art.11, din Legea nr.1545/1998, art. 2007 alin. (1), art. 2036 alin. (1), (2) și (3), art. 2037 din Codul civil, a menționat că legislația condiționează posibilitatea reparării prejudiciului cauzat prin

erori judiciare și de urmărire penală de existența unei componente juridice complexe, care include: a) temeiurile de reparare a prejudiciului, care sunt enumerate în art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545/1998 și b) condițiile de apariție a dreptului la repararea prejudiciului cauzat persoanei prin erori judiciare și de urmărire penală, stabilite în art. 6 din Legea nr. 1545/1998.

Instanța de apel în acord cu poziția primei instanțe a conchis că Anatolie Culicov dispune de dreptul de a solicita repararea prejudiciului suportat în cadrul procesului penale. Or, acesta prin ordonanța Procuraturii mun. Chișinău, oficiul principal, din 26 iulie 2019 a fost pus sub învinuire pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. xxxxx din Codul penal, acțiune prevăzută de art. 3 lit. a) din Legea nr. 1545/1998. Prin ordonanța Procuraturii mun. Chișinău, oficiul principal din 12 februarie 2020 a fost scos de sub urmărire penală în cadrul cauzei penale, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute la art. xxxxx din Codul penal și în privința acestuia există o hotărâre judecătorească definitivă – temei de reabilitare prevăzută la art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545.

49. Instanța de recurs efectuând în limitele recursului declarat controlul judiciar al actelor judecătorești contestate privind quantumul prejudiciului moral încasat, reține că instanțele ierarhic inferioare au identificat corect cadrul juridic și natura drepturilor încălcate, însă nu au ținut cont de criteriile legale pentru cuantificarea prejudiciului moral. Din acest motiv, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție admite recursul declarat de Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu modificarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, în sensul diminuării quantumului prejudiciului moral încasat.

50. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că, repararea prejudiciului în temeiul Legii nr. 1545/1998 se realizează în condițiile acesteia, or, urmează a fi confirmată existența criteriilor ce acordă dreptul persoanei la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești. La caz, fiind confirmată existența dreptului lui Anatolie Culicov la repararea prejudiciului moral cauzat în temeiul legii enunțate, având în vedere incidența art. 3 alin.(1) lit. a), art. 6 lit.b), art. 10 din Legea nr. 1545/1998.

51. Referitor la pretenția lui Anatolie Culicov privind încasarea prejudiciului moral cauzat în mărime de 300.000 de lei, instanța de recurs reține că deși a fost solicitată în quantumul enunțat, prima instanța a dispus admiterea acesteia în sumă de 100.000 de lei, fiind apreciată de către instanța de apel ca fiind justă. Instanțele de judecată au notat că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor

Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Quantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

52. În această ordine de idei, instanța de recurs nu neagă dreptul reclamantului la repararea prejudiciului moral cauzat, de altfel, instanțele ierarhic inferioare întemeiat au constatat existența acestuia și dreptul lui Anatolie Culicov la repararea acestuia. Art. 10 din Legea nr. 1545/1998 stipulează că dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea și în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6, doar că instanțele eronat au stabilit cuantumul acestuia.

53. Instanța de recurs în contextul prevederilor art.11 alin.(1) din Legea nr. 1545/1998, relevă că mărimea concretă a compensației pentru repararea prejudiciului moral se determină luându-se în considerare criteriile reglementate exhaustiv. Coroborând normele legale citate privind repararea prejudiciului cu circumstanțele de fapt stabilite, în rezultatul lezării drepturilor, lui Anatolie Culicov i-a fost cauzat prejudiciu moral, mărimea compensației căruia se determină conform art. 11 din Legea nr. 1545/1998. Unul dintre criteriile generale este echitatea, care impune ca indemnizația să reprezinte o despăgubire justă și completă. Astfel, instanțele ierarhic inferioare au constatat corect dreptul lui Anatolie Culicov la repararea prejudiciului moral, însă suma de 100.000 de lei acordată este exagerată și excesivă în raport cu criteriile stabilite și principiul echității.

54. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că la 14 martie 2019, Anatolie Culicov, prin ordonanță, a fost recunoscut bănuît în comiterea infracțiunii prevăzută la art. xxxxx din Codul penal; a fost dispusă amânarea aducerii la cunoștință a acestei ordonanțe pe termen de 30 zile, dispusă prin încheiere și mandat judecătoresc din aceeași dată; autorizarea prelungirii perioadei de amânare a aducerii la cunoștință a ordonanței enunțate pe termen de 30 de zile prin încheierile și mandatele judecătorești din 09 aprilie 2019 și 07 mai 2019. La 20 mai 2019, lui Anatolie Culicov i-a fost adusă la cunoștință ordonanța din 14 martie 2019. Iar prin încheierile judecătorești din 15 martie 2019, 09 aprilie 2019 și 08 mai 2019, au fost autorizate și prelungite măsurile speciale de investigații-interceptarea convorbirilor telefonice pe termen de 30 de zile pe numărul de telefon ce îi aparține lui Anatolie Culicov. Prin ordonanța din 27 mai 2019, Anatolie Culicov a fost scos de sub urmărire penală cu clasarea procesului penal. Ulterior a fost dispusă anularea acesteia, fiind pus sub învinuire prin ordonanța din 26 iulie 2019. Apoi a fost urmată procedura contestării ordonanțelor emise, inclusiv pe cale judiciară. În final, prin ordonanța din 12

februarie 2020, Anatolie Culicov a fost scos de sub urmărire penală, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii și în privința persoanei există o hotărâre judecătorească definitivă, fiind dispusă clasarea procesului penal.

55. De altfel, urmează a fi punctat faptul că infracțiunea incriminată lui Anatolie Culicov intra în categoria infracțiunilor deosebit de grave (la data pretinselor fapte incriminate), iar urmărirea penală a fost finalizată cu scoaterea lui Anatolie Culicov de sub urmărire penală și a durat aproximativ un an.

56. Aceste acțiuni în mod sigur au generat un prejudiciu moral, în condițiile în care a deținut succesiv statutul de bănuít, învinuit, fiind dispuse în calitate de măsuri speciale de investigații-interceptarea convorbirilor telefonice ale reclamantului, care în condiții specifice intră în sfera vieții private, garantată de art. 28 din Constituție și art. 8 CEDO.

57. Conform jurisprudenței CtEDO, convorbirile telefonice fiind cuprinse în noțiunile de „viață privată” și „corespondență” în sensul art. 8 § 1, interceptarea lor, memorarea datelor astfel obținute și eventuala lor utilizare în cadrul urmăririi penale îndreptate împotriva reclamantului reprezintă o „ingerință a unei autorități publice” în exercitarea dreptului pe care îl garanta art. 8 (vezi, printre altele, hotărârile *Malone v. Regatul Unit* din 2 august 1984, seria A nr. 82, p. 30, § 64; *Kruslin v. Franța și Huvig v. Franța* din 24 aprilie 1990, seria A nr. 176-A și 176-B, p. 20, § 26, și p. 52, § 25, *Halford v. Regatul Unit* din 25 iunie 1997, Culegere 1997-III, pp. 1016-1017, § 48, *Calmanovici v. România* din 01 iulie 2008, § 117). Stocarea datelor cu caracter personal reprezintă în sine o atingere adusă vieții private, indiferent dacă aceste date au fost sau nu folosite vreodată. Curtea a susținut că stocarea datelor referitoare la „viața privată” a unei persoane intră sub incidența articolului 8 § 1 (a se vedea hotărârea *Leander v. Suedia* din 26 martie 1987, Seria A nr. 116, p. 22, § 48). În acest context, aceasta subliniază că termenul „viață privată” nu trebuie interpretat restrictiv. În special, respectarea vieții private cuprinde dreptul de a stabili și dezvolta relații cu alte ființe umane; în plus, nu există niciun motiv de principiu care să justifice excluderea activităților de natură profesională sau comercială din noțiunea de „viață privată” (a se vedea hotărârea *Niemietz v. Germania* din 16 decembrie 1992, Seria A nr. 251-B, pp. 33-34, § 29, și hotărârea *Halford v. Regatul Unit*, pp. 1015-16, § 42, hotărârea *Amman v. Elveția*, din 16 februarie 2000, §65).

Ca măsuri de protecție minime, necesare pentru a evita abuzurile, care trebuie să figureze în lege, jurisprudența Curții menționează: definirea categoriilor de persoane susceptibile să fie puse sub ascultare judiciară; natura infracțiunilor care o pot ocasiona; stabilirea unei limite pentru durata executării măsurii; condițiile de întocmire a proceselor-verbale de sinteză care consemnează conversațiile interceptate; măsurile de precauție ce trebuie

luate pentru a comunica înregistrările efectuate, intacte și complete, în vederea eventualului control de către judecător și de către apărare; circumstanțele în care poate sau trebuie să se facă ștergerea sau distrugerea benzilor respective, în special după o neîncepere a urmăririi sau după o punere în libertate (Valenzuela Contreras v. Spania, hotărârea din 30 iulie 1998, Culegere 1998-V, § 46 în fine, p. 1925). De asemenea, trebuie luate în considerare și alte garanții, precum cea care prevede că măsura trebuie să fie autorizată și că punerea sa în aplicare trebuie să fie controlată de către o autoritate independentă, în special de către un magistrat (Kruslin v. Franța, § 34, și Dumitru Popescu v. România, § 70-77).

58. Subsecvent, instanța de recurs notează că circumstanțele specifice speței, conturate supra, nu justifică quantumul de 300.000 de lei solicitat de reclamant, precum și nici quantumul de 100.000 de lei încasat de instanțele ierarhic inferioare. Or, suma 50.000 de lei reprezintă un quantum rezonabil, reflectând o evaluare justă a daunelor compensatoare corespunzătoare gravității și naturii suferințelor psihice suportate de reclamant ca urmare a acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii. Scopul acordării daunelor morale este compensatoriu, nu punitiv. Quantumul despăgubirii încasat de instanțele ierarhic inferioare este disproporționat în raport cu circumstanțele speței. Principiul proporționalității impune un just echilibru între caracterul ilicit al ingerinței și intensitatea efectivă a impactului asupra persoanei, evitându-se transformarea despăgubirilor morale într-o sursă de îmbogățire fără just temei. Determinarea quantumului despăgubirii nu este o chestiune de oportunitate sau de echivalare simbolică, ci una care trebuie să fie guvernată de criterii obiective, prevăzute de art. 11 din Legea nr. 1545/1998 și dezvoltate în jurisprudența constantă a Curții Supreme de Justiție și a Curții Europene a Drepturilor Omului.

59. Instanța de recurs reiterează că legislația în vigoare obligă instanțele de judecată la determinarea quantumului prejudiciului moral de a ține cont de criteriile stabilite de legiuitor, specificate în art. 11 alin.(1) din Legea nr.1545/1998, precum și de cel al echității constatat reflectat în jurisprudența CtEDO și cea națională.

60. În virtutea criteriilor enunțate în art. 11 din Legea nr. 1545/1998, instanța de recurs evidențiază că: infracțiunea imputată lui Anatolie Culicov (art. xxxxx din Codul penal) la data pretinselor fapte incriminate făcea parte din categoria infracțiunilor deosebit de grave (art.16 din Codul penal); urmărirea penală a durat aproximativ un an, fiind emisă ordonanța de recunoaștere a reclamantului în calitate de bănuț la 14 martie 2019, adusă la cunoștință la 20 mai 2019, iar sub învinuire pus la 26 iulie 2019 și la 12 februarie 2020-scos de sub urmărire penală; au fost aplicate măsuri speciale de investigații prin interceptarea convorbirilor telefonice aproximativ trei luni. Prin urmare, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe

urmează a fi modificate prin diminuarea cuantumului prejudiciului moral încasat de la 100.000 de lei la 50.000 de lei, ca fiind unul suficient în atenuarea suferințelor psihice și fizice cauzate reclamantului, fiind echitabil și rezonabil. Diminuarea acestuia este justificată de mai mulți factori, printre care: caracterul limitat al măsurilor de constrângere aplicate, fiind interceptate convorbirile telefonice aproximativ un termen de trei luni, însă nu au fost aplicate măsuri de reprimare; inexistența unei condamnări definitive sau a unui regim de detenție, or, reclamantul a fost scos de sub urmărire penală; absența prejudiciilor profesionale ireversibile, deși a pretins că în rezultatul urmăririi penale afacerile sale au stagnat; inexistența prejudiciului afectării sănătății; lipsa dovezilor privind stigmatizare publică sau marginalizare profesională, deși reclamantul a pretins că în rezultatul atribuirii calității de învinuit în mediul afacerilor a început a fi perceput ca o persoană de neîncredere de partenerii săi, fiind prezentat ca un escroc, încetând raporturile economice și stagnând activitatea entităților deținute; comparabilitatea cu alte spețe soluționate de instanțele naționale.

61. La acest capitol, instanța de recurs reține ca fiind relevante argumentele recurentului referitor la faptul că mărimea despăgubirilor acordate să fie echitabile și să nu fie disproporționate în raport cu realitatea economică și socială a țării. Or, în hotărârea Ernestina Zullo vs. Italia, § 82, CtEDO a menționat, *inter alia*, că în cazul în care un stat a făcut o mișcare semnificativă prin introducerea unei căi de atac compensatorii, Curtea trebuie să lase statului o marjă de apreciere mai largă pentru a-i permite să organizeze calea de atac într-un mod compatibil cu propriul sistem juridic și tradiții și în conformitate cu nivelul de trai din țara în cauză.

62. Conform jurisprudenței Curții Supreme de Justiție, în cazurile în care s-a produs o limitare neîntemeiată și ilicită a drepturilor și libertăților fundamentale, compensația trebuie să fie reală, proporțională și efectivă. Despăgubirea trebuie să reflecte caracterul grav al prejudiciului moral, iar o sumă simbolică sau redusă poate fi calificată drept o reparație inadecvată în sensul Convenției. Mai mult, cuantumul de 50.000 de lei stabilit cu titlu de prejudiciu moral este în concordanță cu practica Curții Supreme de Justiție, în care despăgubirile au fost acordate în temeiul Legii nr. 1545/1998. Potrivit practicii recente, în esență, la determinarea cuantumului prejudiciului moral în temeiul acestei legi a ținut cont de reperele jurisprudențiale conturate, ajustând cuantumul prejudiciului moral în vederea asigurării uniformității practicii judiciare.

63. Cu titlu de jurisprudență națională relevantă, instanța de recurs menționează cauzele: nr. 2ra-1608/23, I. Hlopețchi vs. Ministerul Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală-(a durat urmărirea penală peste 2 ani; a deținut calitatea de bănuț; aplicate măsuri speciale de investigații, inclusiv interceptarea convorbirilor telefonice; infracțiune mai puțin gravă)-

a fost considerat rezonabil prejudiciu moral în cuantum de 15.000 de lei, în temeiul Legii nr.1545/1998; 2ra-512/24, A. Vizdan vs. Ministerul Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală-(a deținut calitatea de bănuț, învinuit; scos de sub urmărire penală; infracțiunea mai puțin gravă; a durat urmărirea penală aproximativ un an; aplicate măsuri speciale de investigații-urmărirea vizuală 30 zile)- a fost considerat rezonabil prejudiciu moral în cuantum de 20.000 de lei, în temeiul Legii nr.1545/1998; 2ra-470/25, D. Guțu vs. Ministerul Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, Ministerul Finanțelor-(a durat urmărirea penală aproximativ șase luni; aplicate măsuri investigații, inclusiv interceptarea și înregistrarea comunicărilor telefonice; a deținut calitatea de bănuț; scos de sub urmărire penală; infracțiunea gravă)-a fost considerat rezonabil prejudiciu moral în cuantum de 10.000 de lei, în temeiul Legii nr.1545/1998; 2ra-550/24, D. Guglea vs. Ministerul Justiției-(a durat urmărirea penală 5 luni; a deținut calitatea de bănuț; scos de sub urmărire penală; infracțiunea gravă; aplicate măsuri investigații, inclusiv interceptarea și înregistrarea comunicărilor telefonice)-a fost considerat rezonabil prejudiciu moral în cuantum de 20.000 de lei, în temeiul Legii nr.1545/1998; 2ra-1092/23, N. Arnaut vs. Ministerul Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, -(a durat urmărirea penală 10 luni; a deținut calitatea de bănuț; învinuit, scos de sub urmărire penală; infracțiunea gravă; percheziții la domiciliu și în automobil; măsuri speciale de investigații: interceptarea și înregistrarea comunicărilor telefonice; urmărirea vizuală;)-a fost considerat rezonabil prejudiciu moral în cuantum de 40.000 de lei, în temeiul Legii nr.1545/1998; 2ra-1632/23, A. Darii vs. Ministerul Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, -(a durat urmărirea penală aproximativ 9 luni; a deținut calitatea de bănuț; învinuit, scos de sub urmărire penală; infracțiunea deosebit de gravă; aplicate măsuri de constrângere: arest preventiv și arest la domiciliu)-a fost considerat rezonabil prejudiciu moral în cuantum de 40.000 de lei, în temeiul Legii nr.1545/1998.

64. Prin raportare la practica judiciară amintită, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție observă că instanțele naționale au acordat despăgubiri între 10 000 de lei și 40 000 de lei, în funcție de gravitatea acuzațiilor, statutul procesual deținut, măsurile preventive, precum și măsurile speciale de investigații aplicate, durata procedurilor, intensitatea ingerinței în drepturile fundamentale și existența unor consecințe dovedite.

65. În consecință, având în vedere circumstanțele speței, statutul reclamantului în cadrul urmăririi penale, durata acesteia, intervalul de timp al măsurilor speciale de investigație aplicate în privința acestuia, gravitatea infracțiunii incriminate, durata urmăririi penale, suferințele psihice, starea de stres, demoralizarea, pierderea încrederii, activitatea legată de afaceri a acestuia, atingerea dreptului la viața privată prin interceptarea convorbirilor

telefonice pe numărul utilizat în comunicarea cu familia și partenerii de afaceri, fiind admisă o intruziune în viața privată protejată de art. 8 CEDO, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază că o compensație de 50.000 de lei reprezintă o reparație echitabilă, suficientă și proporțională, fiind pe deplin în concordanță atât cu standardele Curții Europene a Drepturilor Omului, cât și cu jurisprudența națională relevantă, ținând cont și de principiile compensării echitabile și rezonabile. Această valoare patrimonială este suficientă pentru a oferi reclamantului satisfacție morală pentru prejudiciile morale suferite, cu respectarea principiului proporționalității și a justului echilibru între natura valorilor nepatrimoniale lezate și sumele acordate. Scopul acordării daunelor morale constă în realizarea, în primul rând, a unei satisfacții morale pentru suferințele de același ordin, și nu a unei satisfacții patrimoniale.

66. Instanța de recurs reiterează că practica judiciară constantă denotă că, aprecierea prejudiciului moral se face în raport cu criteriile amintite anterior, inserate în art. 11 din Legea nr. 1545/1998, iar suma apreciată să nu fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană. Prin prisma celor enunțate și ținând cont de criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel, încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat, fiind menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite și suma acordată, instanța de recurs consideră că suma de 50.000 de lei va constitui o satisfacție echitabilă pentru reclamant în circumstanțele speței. Scopul satisfacției echitabile este de a repara prejudiciul cauzat reclamantului ca urmare a evenimentelor contrare Convenției (Scozzari și Giunta împotriva Italiei, 13 iulie 2000, p. 248-250). CtEDO a reiterat că scopul sumelor acordate cu titlu de satisfacție echitabilă este de a asigura repararea exclusivă a prejudiciilor suferite de către părțile interesate, în măsura în care acestea constituie o consecință a încălcării care nu poate fi remediată în alt mod. Scopul despăgubirilor acordate de Curte cu titlu de daune morale este recunoașterea încălcării unui drept fundamental care a cauzat un prejudiciu moral, ca de exemplu suferința fizică sau psihică, și acestea sunt cifrate astfel încât să reflecteze cu aproximație gravitatea acestui prejudiciu. Prin urmare, legătura de cauzalitate între încălcarea invocată și daunele morale poate fi prezumată, fără ca reclamantii să aibă obligația de furniza probe suplimentare ale suferinței lor.

67. Susținerile reclamantului, în sensul că acțiunile desfășurate în privința sa în cadrul urmăririi penale, i-au lezat drepturile, fiind om de afaceri, i-au afectat imaginea, reputația în mediul de afaceri, prin interceptarea convorbirilor telefonice au intrat posesia unor informații cu caracter de secret comercial și a unor informații ce țin de viața privată și de familie, nu pot fi excluse. Totuși, în circumstanțele speței, acestea nu

justifică existența și întinderea unui prejudiciu moral conform solicitării în cuantum de 300.000 de lei, precum cel încasat de către instanțele ierarhic inferioare în mărime de 100.000 de lei. Scopul acordării daunelor morale constă în realizarea, în primul rând, a unei satisfacții morale pentru suferințele de același ordin, dar nu a unei satisfacții patrimoniale. În opinia instanței de recurs, suma de 50.000 de lei este în măsură să atenueze suferințele psihice și fizice cauzate reclamantului, fiind o despăgubire echitabilă și corespunzătoare criteriilor de despăgubire stabilite de Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin jurisprudența sa (cauza Iurcovscaia și Pavlovski v Republica Moldova, hotărârea din 15 martie 2022, sumele acordate 3.000 euro și 4.500 euro; niciunul din reclamanți nu a fost bănuț sau martor în cauza penală în care telefoanele lor fuseseră interceptate, §13).

68. Curtea Europeană cu referire la art. 6§1 CEDO amintește că, potrivit jurisprudenței sale constante, hotărârile judecătorești trebuie motivate astfel încât să indice de o manieră suficientă motivele pe care se fondează.

69. Implicit, instanța de recurs a punctat doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze, ceea ce este admisibil prin prisma jurisprudenței CtEDO (a se vedea cauza García Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, § 26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, § 84).

70. Coroborând circumstanțele ce preced, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție admite recursul depus de Procuratura Generală a Republicii Moldova cu modificarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe în partea încasării prejudiciului moral prin diminuarea cuantumului acestuia până la 50.000 de lei.

71. Din aceste motive, în conformitate cu art. 442, art.444, art.445 alin. (1) lit. e), alin.(3) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Procuratura Generală a Republicii Moldova.

Modifică decizia din 11 martie 2025 a Curții de Apel Centru și hotărârea din 28 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Culicov împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în partea încasării prejudiciului moral, prin diminuarea cuantumului acestuia de la 100.000 (una suta mii) de lei până la 50.000 (cincizeci mii) de lei.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Elena Croitor

Ana Cucerescu